

Universitätsbibliothek Wuppertal

Opera Ciceronis Epistolica

Cicero, Marcus Tullius

Lvtetiae Parisiorum, ad Eidus Ianuar. Anno. MDXXII. Calculo Roma

[Epistola ad Augustum]

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-687](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-687)

fidio suo, Pompeiū metuit inimicū. si nō iuuerit, timet ne p vim pferat. Ludos apparat magni
 fcerissimos, sic inquā vt nemo sumptuosiores. stulte bis terq nō postulat, vel ga munus ma
 gnificum dederat, vel ga facultates nō erāt, vel ga magister, vel ga potuerat magistrū se nō
 Aedilē putare. Omnia fere scripsi. Cura mi charissime frater, vt valeas. De Gabinio nihil fu
 it faciendū istorū, quē amātissime cogitata sunt. τότε μοι χάρις. feci summa cum grauitate, vt
 oēs sentiāt, & summa cū lenitate, q̄ feci. illū neq vsi, neq leuauī. testis vehemēs fui: preterea
 quieui. Exitū iudicii scēdū, & perniciosum leuissime tuli. Quod quidē bonū mihi nūc deniq
 redundat, vt his malis reip. licētiq̄ audaciū qua ante rūpebar, nūc ne mouear quidē. Nihil
 est em̄ perditius his hominibus, his tēporibus. Itaq̄ ex repu. nihil iā cogi potest. Cur stoma
 cher nescio. Literē me, & studia nostra, & oriū, villeḡ delectāt, maximeq̄ pueri nostri. Angit
 vnus Milo, sed velim finē afferat Cōsultatus. In quo enitar, nō minus q̄ sum enisus in nostro.
 Tuq̄ istinc, qd̄ facis, adiuuabis. De quo cetera (nisi plane vis eripuerit) recte sunt. de re fami
 liari timeo. ὁδὲ μαινεταὶ οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς, qui ludos HS. CCC. cōparet. cui⁹ in hoc vno confide
 rantia, & ego sustinebo, vt potero, & tu. vt possis, est tuorū neruorū. De motu tēporū veniē
 tis anni nihil te intelligere voluerā domestici timoris, sed de cōmuni reipu. statu. in quo eti
 am si nihil pcuro, tamē nihil curare vix possum. Qz̄ autē te velim cautū esse in scribēdo ex
 hoc conuicito, q̄ ego ad te ne hęc quidē scribo, quē palā in rep. turbant, ne cuiusq̄ animum
 meq̄ literē interceptę offendāt. Quare domestica cura te leuatū volo. In rep. scio q̄ sollicitus
 esse soleas. Video Messalā nostrū Cos. si p̄ Interregē, sine iudicio: si per Dictatorem, tamē sine
 periculo. odii nihil habet, Hortēsi calor multū valebit. Gabiniū absolutio lex impunitatis
 putatur ὡς παρέρω. De Dictatore tamē actū adhuc nihil est. Pompeius abest. Appius miscet.
 Hirciū p̄parat. multi intercessores numerant. populus nō curat. principes nolūt. ego gescō.
 De mancipiis, qd̄ mihi polliceris, valde te amo: & sum equidē, vti scribis, & Romę, & in præ
 diis infrequens. Sed caue, amabo, q̄c̄q̄, qd̄ ad meū cōmodū attineat, nisi maximo tuo cōmo
 do, & maxima tua facultate mi frater cogitaris. De epistola Vatiniū risi. sed me ab eo ita ob
 seruari scio, vt eius ista odia nō sorbeā solū, sed etiā concoquā. Qd̄ me hortaris vt absoluā,
 habeo absolutū suauē mihi qdē, vt videt, πρὸς ad Cēsare, sed q̄ro locupletē tabellariū accipi
 at. qd̄ ego nactus, qd̄, si Cēsare imperatore iter ex Gallia rurtū nō fuit: quid, si camentū bonū
 non haberē, deturbē aedificiū: qd̄ quidē quotidie mihi magis placet: in primisq̄ inferior por
 ticus, & eius Cōclauia fiunt recte. De Arcano, Cēsaris opus est, vel mehercule etiā elegatio
 ris alicuius: imagines em̄ iste, & palestra, & piscina, & multorū Philotimorū est, nō Diphilo
 rum. sed & ipsi ea adhibebimus, & mittemus, & mādabimus. De Felicis testamēto tū magis
 querere, si scias. Duas em̄ tabulas se putauit obsignare, in q̄bus in vnciis firmissimū. Tenes
 vero lapsus est per errorē, & suū & Sicurę serui non obsignauit: quas noluit, eas obsignauit.
 ἄλλ' οἰμωζέτω nos modo valeamus. Ciceronem & vt rogas, amo, & vt meretur, & vt debeo.
 Dimitto autē a me, & vt a magistris ne abducā, & q̄ mater Porcia nō discedit, sine qua eda
 citatem pueri pertimesco. sed sumus vna tamen valde multum. Rescripsi ad om̄ia, mi suauif
 sime, & optime frater. Vale.

Vrsi, ab
vrgeo.

Perditius.

Hortensii
calor.

Sorbere.
Concoqui.

Arcanum.
Philotimi
nō Diphili

M. T. CICERO OCTAVIO. S.

I per tuas legiones mihi licitum fuisset, quę nomini meo, Populoq̄
 Romano sunt inimicissime, venire in Senatū, coramq̄ de repub. dis
 putare, fecissem, neq̄ tam libenter, q̄ necessario, nulla enim remedia
 quę vulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, q̄ quę sunt salu
 taria. Sed quoniam cohortibus armatis circumseptus Senatus, ni
 hil aliud vere potest decernere, nisi timere, i Capitolio signa sunt,
 in vrbe milites vagantur, in Campo castra ponuntur, & Italia tota
 legionibus ad libertatem nostram conscriptis, ad seruitutem addu
 ctis, equitatuq̄ exterarum nationum detinetur, cedam tibi in præ
 sentia foro, curia, & sanctissimis deorū immortalū tēplis, in qb⁹ re
 uiuiscēte iā libertate, deinde rursus opp̄ssa, Senatus nihil consulit, timet multa, assentiē oīa.
 Post ēt paulo tēporib⁹ ita postulātib⁹, cedā Vrbe, quā p me cōseruatā, vt eēt libera, i seruitu

Epistola ad Augustum.

te videre nō potero. Cedā vita, q̄, q̄q̄ sollicita est, tñ si p̄futura est reip. bona sp̄e posteritatis me cōsolat. qua sublata, nō dubitāter occidā. Atq; ita cedā, vt fortuna iudicio meo, nō aius mihi defuisse videat. Illud vero, qd̄ & p̄sentis doloris est indicium, & p̄teritę iniurię testimonium, & absentiu sensus significatio, nō p̄mittā, quin, qm̄ corā id facere phibeor, absens p̄sim. Sigdē mea salus, aut vtilis reip. est, aut cōiuncta certe publicę salutī. Nā p̄ Deū immortalium fidē (nisi forte frustra eos appello, quorū auris, atq; aius a nobis abhorret) p̄q; fortunā Po. Ro. q̄ q̄q̄ nobis infesta est, fuit aliqñ p̄pitia, & vt spero, futura est, q̄s tā expers humanitatis: quis hui⁹ vrbis nomini, ac sedib⁹ vsque adeo est inimic⁹, vt ista aut dissimulare possit, aut nō dolere: aut, si nulla ratione publicis incōmodis mederi q̄at, nō morte p̄priū piculū vitet! Nā vt ordiar ab initio, & pducā ad extremū, & nouissima cōferā primis, q̄ nō posterior dies acerbior priore: & q̄ nō insequēs hora antecedēte calamitosior Po. Ro. illuxit: M. Antonius vir aī maximi (vtinā etiā sapiētis cōsiliū fuisse) C. Cesare fortissime, sed parū feliciter a reip. dominatione semoto, cōcupierat magis regiū, q̄ libera ciuitas pati poterat principatū. Publicā dilapidabat pecuniā, Aerariū exhauriebat, minuebat Vectigalia, donabat Ciuitates, ex cōmētatio Dictaturā gerebat, leges imponebat, phibeat Dictatorē creati legib⁹. Senatus cōsul to ip̄e repugnabat ī Senatu, Prouicias vn⁹ oēs cōcupiebat. Cui sordebat Macedonia puiscia quā victor sibi sūperat Cesar, quid de hoc sperare aut expectare nos oportebat! Extitisti tu vindex nře libertatis, vt tūc qdē optim⁹ (qd̄ vtinā neq; nřa nos opinio, neq; tua Edes fefellit) & veteranis in vnū cōductis, & duab⁹ legionib⁹ a p̄nicie p̄rię, ad salutē auocatis, subito p̄ p̄ iā affectā ac prostratā Rēp. tuis opib⁹ extulisti. Que tibi nō ante q̄ postulares, maiora q̄ velles, plura q̄ sperares detulit Senatus: Dedit fasces, vt cū auctoritate defensorē haberet, nō vt īperio se aduersū armaret. Appellauit Impatorē hostiū exercitu pulso, tribuēs honorē, nō vt sua cede cesus ille fugiēs exercit⁹ te noīaret Impatorē. Decreuit ī foro statuā, locū ī Senatu, summū honorē añ tēpus. Si qd̄ aliud ē qd̄ dari possit, addat. Quid aliud ē mai⁹ qd̄ velis sumere! Sin aut supra etatē, supra cōsuetudinē, supra etiā mortalitatē tuā tibi sunt oīa tributa, cur aut īgrat⁹ crudeliter, aut īmemor bñficiū sui, scelerate circūscribis Senatus: Quo te mīsim⁹: a qb⁹ reuerteris: cōtra quos armauim⁹: qb⁹ arma cogitas īferre: a qb⁹ exercitū abducis: & aduersus quos acie struis: Cur hostis relinquit: ciuis hostis loco ponit: cur castra medio itinere lōgī⁹ aduersariorū castris, & p̄pī⁹ Vrbē mouent: O me nūq̄ sapiētē, & aliqñ, id quod nō erā, frustra existimatū: quārū te, Popule Romane de me fefellit opinio! O meā calamitosā ac p̄cipitē senectutē. O turpē exacta, demētīq; etate canitiem. Ego P. C. ad parricidiū induxi, ego rēp. fefelli, ego ipse Senatus sibi man⁹ afferre coegi: cū te Iunoniū puerū, & mris tuę partū aureū eē dixi. At te fata p̄rię Paridē futurū p̄dicabāt: q̄ vastares Vrbē icēdio, Italiā bello: q̄ Castra ī Tēplis deorū immortalū, Senatus ī Castris habitur⁹ esses. O miserā & ī breui tā celere & tā variā Reip. cōmutationē. Quisnā tali futur⁹ īgenio ē, q̄ possit hęc ita mādare lris, vt facta nō ficta videant esse! Quis erit tāta aī facilitate, q̄ q̄ verissime mēoria p̄pagata fuerint, nō fabulę similia sit existimatur⁹! Cogita em̄ Antoniu hostē iudicatū, ab eo circūfessū Cos. Def. eūdēq; Reip. parētē. Te p̄fectū ad Cos. liberādū, & hostē opprimēdū: hostēq; a te fugatū, & Cos. obsidiōe liberatū. Deīde paulo post fugatū illū hostē accersitū tāq; cohēredē mortua rep. ad bona Po. Ro. capiēda. Cos. Def. rursum īclusum eo, vbi se nō moenib⁹, sed fluminib⁹ & mōtib⁹ tuere. Hęc q̄s conabit exponere: q̄s credere audebit! Liceat semel impune īpeccasse: sit erranti medicina cōfessio. verū em̄ dicā, vtinā te potius Antonī dominū nō expulissim⁹, q̄ hūc reciperem⁹. nō q̄ vlla sit optāda seruit⁹, sed q̄ dignitate domini minus turpis est fortuna serui. In duob⁹ autē malis cū fugiēdū maius sit, leuius est eligēdū. Ille ea tamē ea exorabat, q̄ volebat auferre. Tu extorques. Ille Cōsul prouinciā p̄tebat. Tu priuat⁹ cōcupiuisisti. Ille ad malorū salutē iudicia cōstituebat, & leges ferebat. Tu ad p̄nicie optimorum. Ille a sanguine, & incēdio feruorū Capitoliū tuebat. Tu cruore, & flāma cūcta delere vis. Si q̄ dabat p̄ uincias Cassio, & Brutis, & illis custodib⁹ noīs nostri, regnabat, qd̄ faciet, q̄ vitā adimit: q̄ ex vrbe eiciebat, Tyrānus erat: quē hūc vocem⁹, q̄ ne locū qdē reliq̄t exilio! Itaq; si qd̄ ille maiorū nostrorū sepultę reliq̄ sapiūt, si nō vna cū corpore sensus oīs vno, atq; eodē cōsumpt⁹ est igni, qd̄ illis interrogāribus, qd̄ agat nūc Po. Romanus respōdebūt aliq̄s nostrū, q̄ p̄ximus ī illā eternā domū discesserit: aut quē accipiēt de suis posteris nūciū illi veteres Aphricani, Maximi, Pauli, Scipiones: qd̄ de sua patria audiēt, quā spoliis, triumphisq; decorarūt: an esse quēdā annos XIII. natū, cui⁹ auus fuerit argētarius, ad stipulator pater, vterq; vero p̄cariū

Nouissima
M. Antonii
facinora.

Auocatis.

Sua cede.

Sui.

Propi⁹ vr-
bem.
Meli⁹ eram
q̄ erant.
Iunonius
puer.

īpeccare.

Leui⁹ malū
eligendum

Domus
atena.
Octauii æ-
tas & igno-
bilis.

Epistole F. Petrarche.

fecerit q̄stū, sed alter vsq̄ ad senectutē vt nō negaret, alter a pueritiā, vt nō posset nō cōfiteri, eū agere, rapere rēp. cui nulla virtū, nullē bello subactē & ad imperiū adiūtē p̄uincie, nulla dignitas maiorū cōciliasset opē potētū, sed forma p̄ dedec⁹ pecuniā, & nomē nobile cōsceleratū impudicitie dedisset: veteres vulnerib⁹ & etate cōfectos Iulianos gladiatores, egētis reliquias Cēsaris ludi ad rudē cōpulisset: q̄bus ille septus oīa misceret, nulli parceret, sibi viueret. Qui tāq̄ in dotali matrimonio rēp. testamēto legatā sibi obtineret. Audiēt duo Decii seruire eos Ciueis, q̄ vt hostib⁹ iheraret, victorie se deuouerūt. Audiēt C. Marius impudico domino p̄tere nos, q̄ ne Militē quidem habere voluit nisi pudicū. Audiēt Brutus eū populū, quē ipse primo, post p̄genies eius a Regibus liberauit, p̄ turpi stupro datū in seruitutem. Quē quidē si nullo alio, me tamē internuncio ad illos celeriter deferent. Nā si viuus ista subterfugere nō potero, vna cū istis vitā simul fugere decreui.

SEQVVTVR DVAE FRANCISCI Petrarche ad Ciceronē aut ei⁹ manes Epistole: quarū prior falso existimata est aut Pōponii Attici, aut Cornelii Nepotis, cū vtrāq̄ vir impense doctus, & librorū cū nouorū tū veterū excussor diligētissim⁹, Paulus Aemilius ob historiā Frācorū nup̄ emissam ad sidera vsq̄ notus, inter Petrarche lucubrationes ostenderit. Quas p̄termittas. ideo nolui, vt v̄ hoc errore lectores liberē, vel defraudatē portūcule calumnia imp̄sionē nostrā: cū alioḡ parū, nisi q̄ superiori ep̄le prior respōdere videat, ad rē faciāt.

FRANCISCVS PETRARCHA. M. T. CICERONI. S.

PISTolas tuas, diu multūq̄ p̄q̄sitas, atq̄ vbi minime rebar, inuētas, auidissime p̄legi. Audiui multa te dicētē, multa deplorātē, multa variantē Marce Tulli: & q̄ iā pridē qualis p̄ceptor aliis fuisses, nouerā, nūc tādē q̄s tu tibi eēs, agnouī. Vnū hoc vicissim a vera charitate p̄fectū, nō iā cōsiliū, sed lamētū audi vbiq̄ es, qd̄ vnus posterorū, cui noīs amātissim⁹, vix sine lachrymis effundit. O iq̄ete semp̄ & anxie, vel vt verba tua recognoscas, o p̄ceps & calamitose senex, qd̄ tibi tot cōtentionib⁹, & p̄sum nihil p̄futuris simultatibus, voluisti? Vbi & etati, & p̄fessionī, & fortunē tuē cōueniēs otīū reliquisti? Quis te falsus gloriē splēdor senē, adolescētū bellis implicuit: & p̄ oēs iactatum casus ad indignā philosopho mortē rapuit? Heu & fraterni cōsiliū immemor, & tuorum tot salubriū p̄ceptorū, ceu nocturnus viator, lumē in tenebris gestās, ostēdisti securis callē, in quo ipse miserabiliter lapsus es. Omitto Dionysiu, omitto fratrem tuū, ac nepotē: omitto si placet, ipm̄ etiā Dolabellā, quos nūc laudib⁹ ad celū effers, nūc repētinis maledictis laceras: fuerint hęc tolerabilia fortassis, Iuliu quoq̄ Cēsare p̄teruehor, cui⁹ spectata clemētia ipsam laceffentib⁹ portus erat. Magnū p̄terea Pōpeiu sileo, cū quo iure quodā familiaritatis, qd̄libet posse videbare. Sed q̄s te furor in Antoniū impexit? Amor credo Reip. quā fundit iā corruisse fatebaris. Qz si pura fides, si libertas te trahebat, qd̄ qd̄ de tāto viro libet opinari, qd̄ tibi tā familiare cū Augusto? Quid em̄ Bruto tuo respōsurus es? Sigdē q̄, inqt, Octavius tibi placet, nō dñm fugisse, sed amiciorē dñm quāuisse videbaris. Hoc restabat infelix, & hoc erat extremū tibi Cicero, vt huic ipsi tā laudato malediceret: q̄ tibi, nedū nō malefaceret sed malefaciētib⁹ obitaret. Doleo igit vicē tuā amice, & errorū pudet ac miseret tātorū: iāq̄ cū eodē Bruto istis artib⁹ nihil tribuo, q̄bus te instructissimū fuisse scio. Nec mirū. Quid em̄ iuuat alios docere? qd̄ ornatissimis semp̄ verbis de virtutib⁹ loq̄ p̄dest, si te interim ipse non audias? Ah quāto satius fuerat, philosopho p̄sertim, i trāglo rure senuisse, de p̄petua illa (vt ipse quodā loco ais) nō de hac tā exigua vita cogitātē, nullos habuisse fasces, nullis triūphis inhiasse, nullos nosse nec istasse tibi aim̄ Catilinas. Sed hęc qd̄ frustra. Aeternū vale mi Cicero. Apud superos, ad dexterā Athesis in colonia Veronensiu transalpinē Italiē. xvi. Calen. Quintiles. Anno ab ortu eius quem tu noueras. M. CCCXL.

Secunda eiusdē epistola ad eundem M. Tulliu, est laudatoria ingenii & eloquētie eius, meminitq̄ de libris eiusdē. FRANCISCVS CICERONI SVO.

I te superior offendit epistola (verum em̄ est, vt ipse soles dicere, quod ait familiaris tuus in Andria: Obsequiū amicos, veritas odiū parit) accipe qd̄ offensum animum ex parte mulceat, ne semper odiosa sit veritas: quoniam veris reprehensionibus irascimur, veris laudibus delectamur. Quandoquidem Cicero (quod pace tua dixerim) vt hō vixisti, vt philosoph⁹ scripsisti,

Vnus posterorū, nō ergo Atticus &c.